

ud.imremiss@gov.se
ud.registrator@regeringskansliet.se
marika.kurlberg@regeringskansliet.se
ludvig.kimby@regeringskansliet.se

Remissvar – Kommissionens meddelande om inre marknadsstrategin (COM(2025) 500 slutlig)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design och varumärke. PRV är tillsynsmyndighet för kollektiv förvaltning av upphovsrätt.

PRV arbetar även för att höja kunskapen om immaterialrätt och immateriella tillgångar i Sverige så att nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant ska kunna stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.

Övergripande kommentar

Patent- och registreringsverket (PRV) har tagit del av kommissionens meddelande och ser övergripande positivt på den föreslagna strategin. PRV vill särskilt framhålla att strategin representerar ett ambitiöst systemskifte från en inre marknad med outnyttjad potential till en där den blir en aktiv och enhetlig motor för tillväxt, trygghet och global konkurrenskraft. Det handlar inte om fler regler, utan om bättre regler, starkare genomförande och ökad politisk vilja och samverkan.

EU-kommissionens identifiering av de så kallade "Terrible Ten" – de tio största hindren för den inre marknaden – är välmotiverad. Att eliminera dessa flaskhalsar är centralt för att återuppväcka den inre marknadens potential och skapa ett enklare, mer integrerat och konkurrenskraftigt Europa. Detta är särskilt viktigt för små och medelstora företag (SME), som är ryggraden i Europas sysselsättning, innovation och export.

PRV fokuserar i detta remissvar särskilt på vad som krävs för att skapa värde ur immateriella tillgångar, med utgångspunkt i strategin som helhet och särskilt med hänvisning till kapitel 3, sida 22.

Immateriella tillgångar och en datadriven ekonomi

PRV välkomnar Europeiska kommissionens initiativ att främja ett mer intensivt utnyttjande av immateriella rättigheter (IPR) inom EU, i syfte att förbättra SME:s tillgång till finansiering och möjliggöra uppskalning på den inre marknaden. Kommissionens bedömning att "IP protection is the key driver for

intangible asset¹ investment and a strong market signal of SME innovative potential” är viktig och helt i linje med PRV:s uppdrag.

Immateriella rättigheter såsom patent, varumärken, design, upphovsrätt och geografiska indikationer kan fungera som viktiga verktyg för att attrahera investeringar och för att kommunicera ett företags innovationsförmåga och affärspotential.

Här vill PRV också understryka att Europas immateriella tillgångar i allt högre grad är digitala tillgångar. Som Draghi-rapporten tydligt visar kommer omkring 70 procent av framtida globalt värdeskapande att vara digitalt – där data, algoritmer och modeller är de nya immateriella tillgångarna. Rapporten varnar för att EU riskerar att förlora upp till 90 procent av sitt datavärde till tredje land, på grund av brist på digital infrastruktur, interoperabilitet och rättslig kontroll över datadelning. En sådan "data value loss" innebär att stora immateriella värden lämnar Europa.

Upphovsrättens roll i en digital och kreativ inre marknad

PRV svarar för tillsynen av kollektiv förvaltning av upphovsrätt. Genom digitaliseringen har kollektiva licenser kommit att få en ökad betydelse för samhällsekonomin; i dagsläget omsätter branschen ca fem miljarder kronor per år bara i Sverige. Mot den bakgrunden är det anmärkningsvärt att upphovsrätten inte nämns uttryckligen i strategin, trots dess centrala betydelse i en digital och kreativ ekonomi. En strategi som syftar till att framtidssäkra Europas innovationskraft måste inkludera upphovsrätten som en bärande del. I en digital ekonomi där affärsmodeller, AI-genererat innehåll och kulturell export samsas med disruptiv teknik, utgör upphovsrätten ofta den rättsliga grundstrukturen. För att strategin ska bidra till en rättssäker och innovativ inre marknad krävs därför att upphovsrättsliga frågor integreras tydligare i de digitala reformer som föreslås. PRV ser särskilt behov av att strategin kompletteras med:

- konsekvensanalyser av upphovsrättsliga effekter vid digitalisering och AI-utveckling,
- stärkta mekanismer för harmonisering och ömsesidigt erkännande av rättigheter och licenser,
- uppföljning av medlemsstaternas implementering av artikel 17 i DSM-direktivet,
- samt ett erkännande av upphovsrättens betydelse för Europas kulturella och kreativa näringar.

Dessa insatser är nödvändiga för att säkerställa en balans mellan rättighetshavares och användares intressen, i linje med bland annat DSM-direktivet (2019/790/EU), InfoSoc-direktivet (2001/29/EG), och EU:s stadga om grundläggande rättigheter (artikel 17).

Immateriella rättigheter utgör verktyg för att stärka företagens konkurrensfördelar

Utöver att immateriella rättigheter kan stärka ett företags attraktivitet inför investerare, vill PRV också lyfta vikten av att dessa rättigheter används på ett sätt som skapar långsiktigt värde. En IP-registrering kan fungera som en viktig

¹ Begreppet *intangible assets* motsvaras på svenska av *immateriella tillgångar*. Dessa omfattar både registrerbara rättigheter – såsom patent och varumärken – och andra icke-fysiska värden såsom *know-how*, data och företagshemligheter. Immateriella rättigheter utgör det rättsliga ramverk genom vilket tillgångarna kan skyddas och förädlas till affärsstrategiska resurser.

dörröppnare till kapital, men det är först när rättigheterna och hanteringen av immateriella tillgångar integreras i företagets affärsmodell – för att stödja utveckling, partnerskap och marknadsetablering – som deras fulla potential kan förverkligas. För detta krävs att företagen tidigt utvecklar förståelse och planering för hur hanteringen av immateriella tillgångar och rättigheter och ska bidra till att uppnå affärsmålen.

PRV välkomnar därför strategins fokus på *valorisation* – det vill säga att företag, med hjälp av immateriella rättigheter, ska kunna omvandla idéer och tillgångar till affärsnytta, konkurrensfördelar och samhällsrelevant innovation. Utöver registrering av rättigheter krävs medvetenhet, kunskap och tillgång till kvalificerad rådgivning för att företagen ska kunna fatta affärsstrategiska beslut i ett tidigt skede.

PRV vill även knyta an till analyser som pekar på att AI och datakompetens blir kärnkompetenser i nästan alla branscher. World Economic Forums - Future of Jobs Report - visar att AI, modellutveckling och dataanalys är på väg att bli centrala kompetensområden i Europas arbetsmarknad. I Sverige arbetar cirka 2,1 miljoner personer inom SME, vilket motsvarar cirka 54 procent av arbetskraften – ofta skickliga entreprenörer, men som ibland saknar tillgång till specialiserad kunskap inom IP. Detta kan komma att kräva att IP-systemet utvecklas med ny praxis eller nya IPR-format för AI-ekonomin med skydd för AI-modeller, registrering av träningsdata, prompts och datamodeller samt nya klassificeringssystem och rådgivningstjänster.

PRV ser här en möjlighet att bidra till en datadriven ekonomi där immateriella tillgångar skyddas och kommersialiseras som strategiska resurser – och där IP-systemet inte är en broms, utan en möjliggörare.

PRV:s uppdrag och strategiska roll i genomförandet

Nationella immaterialrättsmyndigheter som PRV har en unik position och kompetens när det gäller att stödja SME – från praktisk hantering av patentansökningar till vägledning kring strategisk hantering av immateriella tillgångar, rådgivning och utbildning. Dessa insatser sker ofta i nära samverkan med regionala innovationssystem, inkubatorer och näringslivsorganisationer, vilket möjliggör en anpassad och effektiv IP-stödstruktur. Det är därför av yttersta vikt att de nationella immaterialrättsmyndigheterna fortsatt ges en tydlig roll i genomförandet av EU:s IP-relaterade åtgärder – inklusive i utformningen och förvaltningen av initiativ såsom SME-fonden. Genom att bygga vidare på redan existerande nationella strukturer och expertis kan EU:s IP-politik för SME få större genomslag och praktisk effekt.

Strategin betonar också att många SME saknar resurser att förstå och nyttja immateriella rättigheter fullt ut. PRV vill därför lyfta behovet av utökad utbildningsverksamhet och vägledning, särskilt riktad till entreprenörer, akademi och industri i omställning i syfte att höja kunskapen. För att fullt stödja strategins genomförande krävs att PRV ges möjlighet att fortsätta samverkan med EUIPO och EPO för att förenkla och digitalisera processer, ge tydligare stöd till svenska tillväxtbranscher samt att proaktivt ge vägledning till SME om hur IPR kan stödja expansion på den inre marknaden.

Utveckling av SME-fonden

PRV ser positivt på förslaget att bredda SME-fonden till att omfatta även värdering, kommersialisering och annan valorisering av immateriella rättigheter. Här har nationella immaterialrättsmyndigheter både erfarenhet och nätverk som kan bidra till att säkerställa att stödet når ut till rätt målgrupper och

används på ett effektivt sätt. Det är viktigt att fondens utformning är neutral i förhållande till olika aktörer, och inte gynnar vissa registreringsvägar – såsom EUIPO eller EPO/Unitary Patent – framför de nationella immaterialrättsmyndigheterna. Detta för att företagen ska kunna fatta egna välgrundade och strategiska beslut om hur deras immateriella tillgångar bäst hanteras.

PRV vill också betona att stödinsatser ger stor effekt om de sätts in tidigt i innovations- och affärsutvecklingsprocessen, där strategier för hantering av immateriella tillgångar formas. Detta ökar chansen att rättigheter söks utifrån affärslogik och med tanke på hur företagen vill kommunicera sina strategier för immateriella tillgångar, samt hävda och försvara sina rättigheter i framtiden. Även i senare skeden – exempelvis i samband med rättsprocesser – kan stöd spela en viktig roll. Så kallade IP-checkar som kan användas för att finansiera strategiarbete, due diligence eller tvister, skulle i många fall vara värdeskapande och komplettera subventioner av ansökningsavgifter.

Patentpaketet och ett balanserat system

PRV har tidigare lämnat synpunkter på det s.k. Patent Package i remissvar AD 411-2023/1191. Myndigheten avser inte att upprepa dessa synpunkter här, men hänvisar till tidigare yttrande för att beakta dessa delar i den fortsatta behandlingen av strategin.

PRV delar kommissionens syn att slutförandet av patentpaketet och ett bredare deltagande i det enhetliga patentsystemet (Unitary Patent System) är viktiga steg mot en fullbordad inre marknad för immaterialrätt. Samtidigt vill PRV framhålla vikten av att det finns en balans mellan ett centraliserat system och bevarandet av den nationella närvaron, särskilt för att möta SME:s behov. Många företag föredrar initialt nationell IP-registrering som en första, kostnadseffektiv väg in i IP-systemet. Det är därför viktigt att även det enhetliga patentsystemet samspelar smidigt med nationella immaterialrättsmyndigheter.

PRV välkomnar att kommissionen avser genomföra en uppföljande analys och rapport om systemets effektivitet. Det är särskilt angeläget att denna rapport belyser hur små och medelstora företag påverkas, inklusive de utmaningar som kan uppstå om deras enhetliga patent angrips i domstolar inom jurisdiktioner där företaget saknar lokal närvaro och därför har begränsade möjligheter till representation och försvar av sina rättigheter.

Sveriges AI-strategi och IP:s roll

Avslutningsvis vill PRV understryka att en stark inre marknadsstrategi bör kopplas till nationella strategier för AI och digitalisering, där immateriella rättigheter inte är ett särintresse utan ska vara en integrerad del av att bygga en konkurrenskraftig, datadriven och innovativ ekonomi. PRV står redo att bidra aktivt i genomförandet av strategin och att utveckla de verktyg och samarbeten som krävs för att göra EU:s inre marknad enklare, mer sömlös och starkare – med immateriella tillgångar som en central del av framtidens värdeskapande.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av senior rådgivare Martin Lidén. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit chefsjurist Magnus Ahlgren, strategisk samordnare Charlott Galant, senior jurist Thomas Riesler, senior rådgivare Peter Hedin, målgruppsansvarig Johan Westberg, marknads- och kommunikationschef Margareta Ternell, avdelningschef för digitalisering och utveckling Maziar Soltani, chef för design- och varumärkesavdelningen Håkan Ekdahl och chef för avdelningen för verksamhetsstöd Andres Delgado Lopez.

Anna Jardfelt

Martin Lidén